

บทบาทของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพ**ประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้****สราวุฒิ คงสุข*, จรณีย์ เก้าเอียน**, นิตยา เรืองแป้น***, พิมพ์วิมล สุวรรณโณ******

* นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

** รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับบทบาทผู้บริหารของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) ศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3) เปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน 4) เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง 5) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 6) ประมวลข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-Test) การทดสอบค่าเอฟ (F-Test) และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับบทบาทผู้บริหารของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับบทบาทของผู้บริหารศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า บทบาทของผู้บริหารศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 5) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ

สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ข้อเสนอแนะในการวิจัยบทบาทของผู้บริหารในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรม วิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการทำงานในรูปแบบร่วมกันตัดสินใจและมีส่วนร่วมภายในสถานศึกษา โดยมีการกำหนดหน้าที่ในการทำงานอย่างชัดเจน และนำผลจากการประเมินไปใช้ในการดำเนินการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : บทบาทของผู้บริหาร; การบริหารแบบมีส่วนร่วม

The Role of Administrators and Participatory Administration of the District Vocational Training Center under Vocational Education of Southern Border Provinces.

Sarawut Kongsuk, Jarunee Kao-ian**, Nittaya Ruangpan***, Phimpawee Suwanno*****

* Student of Master, program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

*** Assoc. Prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

**** Asst. prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

***** Asst. prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

Abstract

The objectives of this study were to 1) study the executive role level of the district vocational training center under the vocational education in the southern border provinces.; 2) study the level of participatory administration of the district vocational training center.; 3) compare the roles of administrators of district vocational training centers. under vocational education in the southern border provinces classified by gender, work experience.; 4) compare the participatory administration of the district vocational training centers under vocational education of southern border provinces, categorized by gender and position 5) study the relation between the roles of administrators and participatory management of the district vocational training centers under vocational education of southern border provinces.; and 6) process the recommendations for the role of administrators in the participatory administration of the district vocational training centers under vocational education in the southern border provinces. Data analysis used frequency, percentage, average, standard deviation, T-Test, F-Test and Pearson's Correlation Coefficient.

The research results were as follows:

1) The roles of the district vocational training center under vocational education in the southern border provinces, in overall was at high level. 2) The level of participatory management of the district vocational training center under vocational education in the southern border provinces, in overall was at a high level. 3) The comparison results of the difference between role levels of the district vocational training center administrators under vocational education in the southern border provinces classified by gender, work experience



and position. As overall and each aspect were not different. 4) The comparing difference result of the level of participatory management of the district vocational training center under vocational education in the southern border provinces classified by gender, work experience and position. As overall and each aspect were not different. 5) The relation between the roles of the district vocational training center administrators under the vocational education in the southern border provinces with the participatory administration of the district vocational training center under vocational education southern border provinces. As overall was a high level of positive correlation with a statistical significance of .01.

The Recommendations for research ‘the role of administrators in participatory administration of vocational training centers in the districts of vocational education centers in the southern border provinces’ have the collaboration in making decision and participating in educational institutions with the clearly defining duties of work. Moreover, the assessment results were applied in various operations in the educational institutions continuously.

Keywords: management roles; participatory management



บทนำ

ประเทศไทยได้เผชิญกับวิกฤตและความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในการเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals : SDGs, 2015) ที่ได้ร่วมให้สัตยาบันไว้ ผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียนและความต้องการกำลังคนที่มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทศนคติความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของคนไทยที่ปรับเปลี่ยนไปตาม กระแสโลกาภิวัตน์การเติบโตของเศรษฐกิจที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว ในขณะที่การบริหารจัดการภาครัฐยังด้อยประสิทธิภาพ ขาดความโปร่งใสและมีปัญหาคอร์รัปชันเป็นวงกว้างจึงส่งผลให้การผลักดันและขับเคลื่อนการพัฒนาไม่เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเต็มที่ บางส่วนของสังคมยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควรจะเป็น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559 : 1)

ด้วยรัฐบาลได้มีนโยบายสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดหลักสูตรระยะสั้นในการพัฒนาฝีมือและ ความเชี่ยวชาญเพื่อให้แรงงานมีทักษะ ความรู้ที่ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการ เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนทุกกลุ่มได้มีโอกาสเข้าถึงองค์ความรู้ได้อย่างเท่าเทียมและ สามารถพัฒนาองค์ความรู้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดการเรียนการสอนการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการด้านการศึกษา ความต้องการด้านกำลังคน และการขยายตัวของสังคม ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาต่างๆ ก่อนที่จะเข้าสู่ภาคการผลิตให้มีทักษะที่เข้มข้นนำไปใช้ทำงานหรือประกอบอาชีพได้จริง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจ ของประเทศให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยศูนย์พัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศพต.) มีหลักการสำคัญคือ การอาชีวศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีสถานศึกษาส่วนใหญ่กระจายตัวอยู่ในอำเภอเมืองหรืออำเภอใหญ่ ๆ เท่านั้น อีกทั้งประกอบกับจำนวนประชากรมีมากไม่สอดคล้องกับจำนวนสถานศึกษา ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ประชาชนที่อยู่อำเภอรอบนอก และอำเภอห่างไกลไม่สามารถเข้าถึงการบริการสายวิชาชีพได้สะดวกเท่าที่ควร จึงมีแนวคิดจะจัดตั้งให้มีศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอที่ห่างไกล และหน้าด่านชายแดนขึ้น เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพให้เข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึง ปัจจุบันศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอทั้งสิ้น 23 ศูนย์ เพื่อให้การศึกษาเข้าถึงทุกอำเภอในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อให้การจัดการศึกษาของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด จึงได้จัดทำรายงานผลการประเมินการขับเคลื่อนนโยบายของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า



ในส่วนของการบริหารจัดการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 โดยมีผลการประเมินในภาพรวมดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูและบุคลากร ด้านอาคารเรียน ห้องเรียน วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่จัดการเรียนการสอนคับแคบ และไม่เพียงพอ ด้านสาธารณูปโภค ระบบไฟฟ้า และประปาไม่พอใช้ ครูผู้สอนไม่ตรงสาขาวิชา บุคลากรขาดความมั่นคงในอาชีพ ปัญหาการเดินทางเนื่องจาก ศูนย์อยู่ห่างไกลจากวิทยาลัยต้นสังกัดก่อให้เกิดความล่าช้าเมื่อมีการติดต่อและประสานงาน แนวเขตพื้นที่ ที่ดินศูนย์ฯ ยังไม่เรียบร้อย ห้องปฏิบัติการสาธิตไม่เพียงพอ งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดการเรียนการสอน ให้ครบตามความต้องการ จากการรายงานผลการประเมินการขับเคลื่อนนโยบาย ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำ อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดสระบุรี ทำให้ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอนิคมพัฒนาไม่สามารถเพิ่มปริมาณ ผู้เรียนได้ตามเป้าหมาย ซึ่งเห็นว่า ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทในการจัดการบริหารศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำ อำเภอนิคมพัฒนา ในด้านผู้อำนวยความสะดวก

ผู้ประเมิน ผู้คาดการณ์ ผู้ให้คำปรึกษา และผู้ส่งเสริมสนับสนุน โดยสอดคล้องตามแนวคิดของ แฟรเรน และ เคย์ (Farren & Kaye, 1996 : 175-187) เพื่อให้การบริหารของผู้บริหารประสบความสำเร็จ ลุล่วงตามเป้าหมายขององค์กร อีกทั้งบทบาทของผู้บริหารในการจัดการบริหารศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอนิคมพัฒนา จะต้องอาศัยการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมนับว่าเป็นการบริหารที่ดีอีกวิธีหนึ่ง เพราะ การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะใช้กระบวนการกลุ่มในการกำหนดเป้าหมายและตัดสินใจเรื่องต่างๆ ซึ่งมีลักษณะ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นแนวราบ โดยมีผู้นำอยู่ตรงกลางไม่ใช่อยู่เบื้องบนการวินิจฉัยสั่งการและการ บริหารเป็นผลงานของกลุ่ม โดยผู้นำไม่ได้นำจริงแต่มีบทบาทเป็นผู้ประสานงานและปฏิบัติงานบริหาร การ บริหารแบบมีส่วนร่วมจะมีผลในเชิงจิตวิทยาทำให้บุคคลรู้สึกได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้บุคคล ได้รับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยเชื่อว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นและ ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในงานมากขึ้น ความสำเร็จของสถานศึกษา จึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารเพราะผู้บริหาร เป็นผู้ผลักดันให้ครู จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานั้น ปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยให้งานวิชาการเกิดประสิทธิผลในการบริหารการศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับสมรรถภาพ ของ ผู้บริหารเป็นสำคัญ สิ่งที่ช่วยให้การปฏิบัติงานของผู้บริหารบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนด คือ การ พัฒนาภาวะผู้นำ (leadership) ของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหาร สถานศึกษามีหน้าที่ต้องส่งเสริม ให้เกิดระบบร่วมมือ (co – operative system) ในองค์กรทำให้ บุคลากรยินดีและเต็มใจให้ความร่วมมือใน การปฏิบัติงาน (Barnard, 1972, : 3-7) การที่ผู้บริหารจะสามารถชักชวนหรือชี้นำ ให้ผู้อื่นทำงานสำเร็จตาม วัตถุประสงค์โดยผู้ร่วมงานมีความ ยินดีที่จะให้ความร่วมมือได้นั้นผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีความเป็นผู้นำ เพราะ พฤติกรรมผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในยุค ของ การปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเน้นความสำคัญอันเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาอยู่ที่กระบวนการเรียนและ

การเปลี่ยนกลวิธีการสอนเพื่อเน้นผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างสมบูรณ์ เป็นคน เก่ง เป็นคนดีและมีความสุขในชีวิต ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา จึงอยู่ที่ “สถานศึกษา” สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู (2546 : 1 อ้างถึงใน นงคราญ สุกระมลณี, 2558 : 2-3)

ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอในเขตพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีเป้าหมายเปิดเป็นสถานศึกษาที่ใช้ในการฝึกอบรมวิชาชีพ ประชาชนในพื้นที่สามารถนำความรู้ทางวิชาชีพไปประกอบอาชีพและผลิตกำลังคนที่เหมาะสมตรงความต้องการของในแต่ละพื้นที่และเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติ การขับเคลื่อนตามนโยบายของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่าผู้บริหารต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายในด้านการมีส่วนร่วมโดยผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้ คือ ควรเน้นหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และความต้องการของประชาชน ควรพัฒนาผู้เรียนให้เชี่ยวชาญในวิชาชีพ ควรส่งเสริมหลักสูตรระยะสั้นให้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ควรนำข่าวสารสาระสำคัญของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพอำเภอในการสร้างการรับรู้เข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประจำเดือนในระดับอำเภอเพื่อทราบทุกๆ เดือน ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงสร้างความมั่นใจให้ผู้ปกครอง ควรพัฒนาศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพให้ได้มาตรฐาน ควรเพิ่มสาขาวิชาในการจัดการเรียนการสอน จัดหลักสูตรระยะสั้นให้จบแล้วสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ควรพัฒนาผู้เรียนให้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ การตลาดออนไลน์และเปิดสาขาช่างที่ขาดแคลน ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์เพื่อดึงดูดผู้ที่มีความสนใจเข้ามาเรียนที่ศูนย์ฯ เพิ่มมากขึ้น ควรพัฒนาและเพิ่มความมั่นใจให้กับนักเรียน นักศึกษาให้เกิดความเท่าเทียมกันทั้งที่ศูนย์และวิทยาลัยต้นสังกัด การสร้างการรับรู้ให้เข้าถึงทุกกลุ่มในภาคประชาชนเพื่อได้รับโอกาสในการศึกษาหาความรู้ ดังนั้นผู้บริหารของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอในเขตพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น จึงต้องนำประเด็นปัญหาข้อเสนอแนะดังกล่าวมาปรับปรุงและพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในแต่ละด้านดังนี้ คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อให้เกิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในหน่วยงาน ชุมชน องค์กรภายนอก อย่างมากที่สุดส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเกิดการพัฒนาศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอในเขตพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในระดับที่สูงขึ้นสถานศึกษาจะมีคุณภาพมากขึ้นเพียงใดต้องอาศัยผู้บริหาร ซึ่งผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีคุณภาพ โดยในการพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วม มีความสามารถ มีภาวะผู้นำ ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้บทบาทเพื่อนำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของตนเองมาประยุกต์ใช้ในการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้



ดังนั้นบทบาทการบริหารแบบมีส่วนร่วม จึงมีความสำคัญทำให้การบริหารประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทผู้บริหารของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน
4. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้
6. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำหน้าที่ในการควบคุม กำกับติดตาม หรือส่งเสริมสนับสนุนให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ บทบาทของผู้บริหารการศึกษามีหลายบทบาทขึ้นกับภารกิจและกิจกรรมการบริหาร ซึ่งการบริหารให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยหลายปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้อง มีแบบแผนหรือแบบอย่างการปฏิบัติตนตามสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบในหน่วยงาน มีการกำหนดนโยบาย วางแผนการจัดการศึกษา การควบคุมการบริหารงาน การระดมทรัพยากรอย่างเป็นระบบ ความเป็นนักบริหารเป็นบทบาทที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การดำเนินงานตามภารกิจเป็นไปอย่างราบรื่น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านศาสตร์และวิธีการต่าง ๆ อย่างกว้างขวางโดยผู้บริหารสามารถช่วยให้บุคลากรพัฒนางานอาชีพได้



2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือบุคคลต่างองค์กรได้มีบทบาทในการพิจารณาปัญหาและตัดสินใจร่วมกัน รวมถึงร่วมรับผิดชอบในการบริหารงานบางอย่างเพื่อประโยชน์ขององค์กร และเป็นการการระดมกำลังความคิดเพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บริหาร การวางแผน การปฏิบัติการ รวมทั้งร่วมติดตาม และประเมินผล ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการแบ่งอำนาจหน้าที่และร่วมพัฒนางานด้วยความเต็มใจ อุทิศร่างกาย แรงใจ มุ่งมั่นต่องานเสมือนว่าตนเองเป็นเจ้าขององค์การ เกิดการสร้างสรรคที่จะกระทำในสิ่งที่บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับร่วมกันเพื่อให้องค์กรบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และคุณภาพมากที่สุด ตามแนวคิดของโคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff 1980)

3. ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ หมายถึง ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพที่มีการจัดการเรียนการสอนและฝึกอบรมวิชาชีพอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้เยาวชน ประชาชนทั่วไป กลุ่มเยาวชนนอกระบบโรงเรียน ผู้ได้รับผลกระทบและกลุ่มเป้าหมายพิเศษอื่นๆ โดยมีจำนวนพื้นที่ให้บริการศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพในพื้นที่ต่าง ๆ จำนวน 23 ศูนย์ คือ จังหวัดยะลา 4 ศูนย์ จังหวัดปัตตานี 6 ศูนย์ จังหวัดนราธิวาส 8 ศูนย์ จังหวัดสงขลา 2 ศูนย์ จังหวัดสตูล 3 ศูนย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 23 ศูนย์ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970) และแบ่งตามขนาดสถานศึกษาโดยใช้เกณฑ์สัดส่วน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 309 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากแบบไม่คืนกลับ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 28 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 26 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามไปให้ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ โดยประสานงานกับศูนย์พัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. ผู้วิจัยให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังศูนย์พัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สภาพทั่วข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ จำแนกตามเพศประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่ง
2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามเพศ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และเปรียบเทียบ บทบาทของผู้บริหารของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่ง โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test)
5. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามเพศ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่ง โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test)



6. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation coefficient)

7. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประมวลข้อเสนอแนะและบทบาทของผู้บริหารในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้บริหาร สถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำนวน 309 คน ผลวิจัย เป็นเพศชาย จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 50.49 และเป็นเพศหญิง จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 49.51 มีประสบการณ์ทำงานพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 16 ปีขึ้นไป จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 30.74 รองลงมา มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 27.83 มี ประสบการณ์ทำงาน 11 - 15 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 24.27 และมีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 16.18 ตามลำดับ มีตำแหน่งพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ตำแหน่งครู จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 56.63 รองลงมาตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษา ครู จำนวน 111 คน คิดเป็น ร้อยละ 35.92 และตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 7.44

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับบทบาทผู้บริหารของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้อำนวยการความสะดวก รองลงมาคือ ด้านผู้ส่งเสริม สนับสนุน และด้านผู้คาดการณ์ ส่วนด้านผู้ประเมิน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ใน ระดับมาก โดยการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ส่วนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ตามลำดับ

4. ผลการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับบทบาทของผู้บริหารศูนย์ฝึกอบรม วิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า บทบาทของผู้บริหารศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดย ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน



5. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

6. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. ข้อเสนอแนะในการวิจัยบทบาทของผู้บริหารในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการทำงานในรูปแบบร่วมกันตัดสินใจและมีส่วนร่วมภายในสถานศึกษา โดยมีการกำหนดหน้าที่ในการทำงานอย่างชัดเจน และนำผลจากการประเมินไปใช้ในการดำเนินการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้ นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับบทบาทผู้บริหารของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้อำนวยการความสะอาด ด้านผู้ประเมิน ด้านผู้คาดการณ์ ด้านผู้ให้คำปรึกษา และด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุนภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับเฟลตเชอร์ (Feltcher 1991 : 1265) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมในรัฐเวอร์จิเนีย พบว่า ส่วนมากได้ใช้เวลาในการบริหารจัดการ การวางแผนควบคุม ประชุมเตรียมการ และติดตามเกี่ยวกับงบประมาณ เตรียมเกี่ยวกับการซ่อมแซมเครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์การเรียน ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในด้านเทคโนโลยี และจัดระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามัธยมต้องกระตุ้นครูให้มีความกระตือรือร้นและความสนใจใฝ่ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ และสอดคล้องกับบัทเลอร์ (Butler, 2008 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทหน้าที่การบริหารบุคคล ด้านการรับสมัครและคัดเลือกครูในรัฐเซาท์ คาโรไลนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่การบริหารงานบุคคลด้านการรับสมัครและการคัดเลือกครูในรัฐเซาท์ คาโรไลนา โดยศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ด้านการรับสมัคร และการคัดเลือกครูของผู้บริหารโรงเรียนรวม 4 ด้าน คือ ความถี่ของการปฏิบัติความรู้ความชำนาญในหน้าที่ การยอมรับความสำคัญของหน้าที่ และความต้องการฝึกอบรมผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างผู้บริหารที่มีเพศ เชื้อชาติการศึกษาและประสบการณ์ การบริหารแตกต่างกัน การยอมรับ ความชำนาญในหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างผู้บริหารที่มีเพศ เชื้อชาติการศึกษา และประสบการณ์ในการบริหารแตกต่างกัน การยอมรับความสำคัญของหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างผู้บริหารที่มี

ประสบการณ์การบริหาร เพศ เชื้อชาติและการศึกษาแตกต่างกัน ความต้องการฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างผู้บริหารที่มีเพศ เชื้อชาติ การศึกษาและประสบการณ์บริหารแตกต่างกัน

2. ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล สอดคล้องกับวอเตอร์ (Waters, 2012) ได้ศึกษาถึงบทบาทในการบริหารบุคลากรครูในโรงเรียนรัฐบาล ส่วนท้องถิ่นของแคลิฟอร์เนียกับการเปลี่ยนแปลงทางการบริหารบุคลากรที่เกิดขึ้นในรอบ 10 ปี ที่ผ่านมา ผลของการศึกษาพบว่า ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาความต้องการผู้นำที่ทำหน้าที่บริหารบุคลากร เพิ่มขึ้นมากที่สุด ในรูปของความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ร้อยละ 16 ของผู้ตอบ แบบสอบถาม ใช้ที่ปรึกษาจากภายนอกเป็นตัวแทนในการประชุมและให้คำปรึกษา ร้อยละ 93 ของผู้ทำหน้าที่บริหารบุคลากรเกี่ยวข้องอยู่ในเรื่องการประชุมและการให้คำปรึกษา ร้อยละ 54 ของผู้ทำหน้าที่บริหารบุคลากรต้องทำหน้าที่อย่างอื่นด้วยนอกเหนือไปจากการบริหารงานบุคลากร หน้าที่ที่ต้องการให้ผู้บริหารทำ คือ เป็นตัวแทนของครูประเมินผลงานครู และเป็นผู้ออกไปรับรองให้ครู ร้อยละ 63 ของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการดำเนินงานบริหารบุคลากรเป็นไปตามมติของส่วนรวม ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้างเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะต้องพัฒนาในอนาคต มีความต้องการอย่างมากที่จะให้การฝึกผู้ที่ทำหน้าที่บริหารบุคลากร โดยเฉพาะในด้านความสัมพันธ์ระหว่างลูกจ้างกับนายจ้าง เทคนิคการบริหารบุคลากรแบบใหม่ๆ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงานและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีบทบาทในการบริหารงานบุคคล ซึ่งถือเป็นหน่วยงานสำคัญของการบริหารงานการศึกษา โดยต้องพัฒนาตนเองและสามารถอำนวยความสะดวกในด้านการวางแผนอัตรากำลัง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานวินัย 61 และการรักษาวินัย การออกจากราชการ เพื่อให้เกิดการบริหารอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะส่งผลให้บุคลากรในหน่วยงานศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้น และสอดคล้องกับเอลเลียต (Elliont, 1994 : 125) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมกับการกระจายอำนาจในโรงเรียนเพื่อกำหนดคุณภาพของโรงเรียน จุดประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ครูและอาจารย์กับการรับรู้ของครูใหญ่เกี่ยวกับความร่วมมือกันและการตัดสินใจร่วมกันในการปฏิบัติงานเพื่อคุณภาพของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การเพิ่มความร่วมมือและการตัดสินใจร่วมกันในการปฏิบัติงานเพื่อคุณภาพของโรงเรียนและได้เสนอแนะองค์ประกอบในการจัดโครงสร้างและการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องประกอบด้วย การวางแผนล่วงหน้า การวัดผลการได้รับความสนับสนุนช่วยเหลือ การนำความร่วมมือและการกระจายอำนาจในโรงเรียนไปใช้

3. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่ง พบว่าภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับเครื่อวัลย์ สิทธิเจริญธรรม (2551 : 292) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมในการ



บริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน (อ่อน-เหม-อนุสรณ์) สำนักงานเขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน (อ่อน-เหม-อนุสรณ์) โดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน และการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล ตามลำดับ และ 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่ง พบว่า แตกต่างกัน ครูที่มีอายุ 41-60 ปี มีส่วนร่วมมากกว่าครูที่มีอายุ 30-40 ปี ตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมมากกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานระยะเวลา 11 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี และครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี ตามตำแหน่งพบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระมีส่วนร่วมมากกว่าครูผู้สอน และหัวหน้าสายชั้นตามลำดับ และเช่นเดียวกับขวัญชัย มีชาติ (2552 : 50) ได้ทำการศึกษารับรู้ลักษณะการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) การรับรู้ลักษณะการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับการรับรู้ลักษณะการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ และ 2) การรับรู้ลักษณะการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามเพศ ตามอายุ คืออายุ 31-40 ปี กับ อายุ 41-50 ปี จำแนกตามระดับการศึกษาคือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรีและกลุ่มระดับต่ำกว่าปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี จำแนกตามตำแหน่ง คือ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษากับครู และกลุ่มครูกับคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงานคือ กลุ่มประสบการณ์ทำงาน 1-3 ปี กับกลุ่มประสบการณ์ทำงานมากกว่า 9 ปี กลุ่ม

4. เปรียบเทียบระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ในการและตำแหน่ง พบว่าภาพรวมไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่า ครูที่มีอายุระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานที่ต่างกันแต่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับครูที่ทำงานไม่ว่าจะทำงานใหม่หรือครูที่มีประสบการณ์โดยมีการวางแผนการบริหารงานและการกำกับติดตามองค์กร ที่มีแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับเกษมศรี จาตุรพันธ์ (2554 : 80) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับ ธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารแบบ



มีส่วนร่วมของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาครอยู่ในระดับมากทั้งโดยภาพรวมและแยกพิจารณาในแต่ละด้าน 2. ธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาครอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและแยกพิจารณาในแต่ละด้าน 3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเช่นเดียวกับดวงแก้ว พัดชา (2554 : 64) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 อยู่ในระดับมาก และการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ผลปรากฏว่าไม่แตกต่างกัน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของเกยาที อาร์คอตเทนนาว่า (Gayatri R. Kottennavar 2006 : Abstract) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนและเจตคติต่อวิชาชีพครูของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งจุดมุ่งหมายหลักของการศึกษารั้วนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนและเจตคติต่อวิชาชีพครูของครูมัธยมศึกษาที่ทำงานในโรงเรียนมัธยมที่แตกต่างกันของอำเภอ เบลาการี กานาตากา (Belagavi Karnataka) ทั้งหมดจำนวน 200 คน โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคสหสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนระดับมาตรฐานโดย ดร.ฮาซีนทัจ (HaseenTaj) และระดับเจตคติต่อวิชาชีพครูที่พัฒนาโดยอาร์ลูวาลียะ เอส พี (Ahluwalia, S.P.) ตามลำดับ มีการบริหารจัดการในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นและวัตถุประสงค์ที่เหมาะสม อยู่ในกรอบและสมมติฐานถูกตั้งเพื่อทดสอบวัตถุประสงค์และยังเป็นวิธีการสำรวจเชิงบรรทัดฐานซึ่งถูกนำมาใช้สำหรับการวิเคราะห์ของเทคนิคสหสัมพันธ์อย่างง่าย ข้อมูลที่ถูกนำมาใช้ ขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลตามมาซึ่งผลของการศึกษา ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกและมีนัยสำคัญระหว่างการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานของโรงเรียนและเจตคติต่อวิชาชีพครูของชายและหญิงในเมืองและชนบท ภาครัฐและเอกชน ระดับบัณฑิตศึกษาและจบปริญญาตรีแล้วครูศิลปะและครูวิทยาศาสตร์ ที่ทำงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนมากกว่าเจตคติต่อวิชาชีพครูของครูผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการบริหารโดยการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน เปรียบเทียบผลงานกับเป้าหมายหรือมาตรฐานและแก้ไขให้ได้ตามเป้าหมาย เป็นการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษา และผู้บริหารมีระบบการคัดเลือกและพัฒนาศักยภาพ มีความสามารถในการบริหารจัดการ

สถานศึกษา มีการจัดการด้านโครงสร้างการบริหารงาน และมีการให้ความสำคัญกับผู้เรียน มีการจัดการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของพื้นที่ รวมถึงการจัดการด้านสื่อและเทคโนโลยีการสอน รวมถึงระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่เป็นตัวกำหนดทิศทางการพัฒนา จึงทำให้กระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับสิทธิผลของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากศึกษาบทบาทของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรบวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

1. ด้านผู้ประเมิน ผู้บริหารสถานศึกษาควรประเมินการปฏิบัติตามความเป็นจริงและปรับเปลี่ยนรูปแบบการประเมินให้เป็นไปตามบริบทงานของแต่ละคน
2. ด้านผู้ให้คำปรึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการเข้ามาตรวจสอบการปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริง และสามารถให้คำปรึกษาได้ตลอด
3. ด้านผู้คาดการณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ที่ดีและทันสมัยอยู่ตลอดเวลา
4. ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาครูผู้สอนในเรื่องเทคโนโลยีสมัยใหม่ สนับสนุนบุคลากรให้เพียงพอ
5. ด้านผู้อำนวยการความสะอาด ผู้บริหารสถานศึกษาควรอำนวยความสะดวก และให้คำปรึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดโครงการต่าง ๆ และงบประมาณเป็นอย่างดี
6. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรให้บุคลากรได้รับข่าวสารและนโยบาย ในการตัดสินใจร่วมกันในทุก ๆ เรื่องที่เกี่ยวกับสถานศึกษา
7. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ควรมีหลักเกณฑ์เป็นที่ยอมรับ กำหนดระยะเวลาชัดเจนและสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา
8. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ในสิ่งที่มีผลกระทบ ต่อตนเองหรือชุมชน
9. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน สถานศึกษาควรมีการประชุมวางแผนการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพร่วมรับผิดชอบร่วมกันและสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานวิชาการของสถานศึกษาและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาาร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาตัวแปรผู้เรียนและสถานประกอบการที่มีผลต่อบทบาทของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อพัฒนาสู่ความเชี่ยวชาญด้านอาชีวศึกษา

2) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ในรูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานเพื่อให้เห็นถึงแนวทางพัฒนาสถานศึกษาอาชีวศึกษา

3) ควรมีการศึกษาคิดเห็นของครูต่อบทบาทของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ ถอดบทเรียนการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ ด้วยความกรุณาให้ความดูแลช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.จรัญ แก้วเอี่ยม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เรืองแป้น อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมแนะนำ แก้วไข ขอบกพร่องด้านต่าง ๆ ของการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ที่ได้ตรวจสอบและให้คำแนะนำเพิ่มเติม ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ได้อนุเคราะห์ให้ข้อมูลในการทดลองใช้เครื่องมือและความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง ขอขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวที่คอยสนับสนุนและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีที่เกิดจากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนา งานทางด้านการศึกษา



เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา.(2560). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- คณะกรรมการการอาชีวศึกษา, สำนักงาน. (2551). พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา 2551. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 125. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553). คู่มือการประเมินสมรรถนะครู. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- จรรณี แก้วเอี่ยม. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติ สำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. สงขลา : ชานเมืองการพิมพ์.
- ทะนงศักดิ์ คุ่มไชนะ. (2550). เทคนิคการบริหารการศึกษา. ชัยภูมิ : สถาบันบัณฑิตศึกษา.
- นภดล ร่มโพธิ์, และ มนวิภา ผดุงสิทธิ์. เครื่องมือการประเมินผลการปฏิบัติงานองค์กร. กรุงเทพฯ : คณะบุคคลอิมเมจิเนียร์, 2552.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553 ก). การจัดการศึกษา : โดยชุมชน เพื่อชุมชน และสังคมไทย. กรุงเทพฯ : ไทยร่มเกล้า.
- _____. (2553 ข). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ. กรุงเทพฯ : บুদ্ধพอยท์สาโรจน์ ขอจ่วนเตี๋ย. (2560). กลยุทธ์การบริหารการประกันคุณภาพของวิทยาลัยเทคนิคสังกัดสำนักงาน. คณะกรรมการการอาชีวศึกษา วิทยาลัยพนธ์ปรัชญาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวง, 2557. (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2547)
- Butler, J., and Ciarrochi, J. 2007. Psychological acceptance and quality of life in the Cohen , J.M. and Uphoff , N.T. Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation. Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University, 1981.
- Cohen, J.M. and Norman T. Uphoft, N.T. (1980). Rural development Participation: Concept and measures for project design implementation and evaluation.
- Chapin, F.S. (1997). Social Participation and Social Intelligence. In Handbook of Research Designate Social Measurement. New York: Longman.



Caela, Farren and Beverly L. Kaye, “**New Skills for New Leadership Roles,**”The Leader of the future : new visions, strategies, and practices for the next era, New York : The Drucker Foundation, 1996

Campbell and et al. (1971). **Education Administration.** New York : University of Michigan.

Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). **Participation place in rural development: Seeking clarity through specificity, world development.** New York: Cornell University.

Douglah. M. (1970). **Some Perspective on the Phenomenon of Participation.** Adult Education Journal. 20 (2).

Elderly. **Quality of Life.** Research. Springer. 16: 607–615.

Eckhant, E. E. (1978). **Selection criteria practices and procedures of elementary and secondary school principals.** Dissertation Abstracts International.

Elliont, D. C. (1994). **Collaborative, decentralized management and perceptions of quality schooling outcome.** Dessertation Abstracts International, 52(10), 125.

